

Sodelovanje Jugoslavije s socialističnimi gibanji v svetu

Naša država vzbuja danes veliko pozornost pri delavskem gibanju v svetu. Njena zunanje-politična afirmacija, pot v socializem, uspehi in težave vzbujajo v delavskih in naprednih organizacijah širom po svetu živo zanimanje. Naše množične organizacije, v prvi vrsti Socialistična zveza in sindikati, vzdržujejo in razširjajo zveze z delavskimi gibanji v mnogih državah. Oblike, po katerih se danes izražajo te zveze in neposredno sodelovanje, je kaj široko in raznovrstno. Od vzajemnih izmenjav uradnih delegacij smo začeli vzpostavljati zveze s partijskimi aktivisti, s skupinskimi obiski, izmenjavo gledišč o posameznih aktualnih problemih, organiziranjem seminarjev za spoznavanje problematike posameznih gibanj in podobno.

MARIJA VILFAN

Jajo v delavskih in naprednih organizacijah širom po svetu živo zanimanje. Naše množične organizacije, v prvi vrsti Socialistična zveza in sindikati, vzdržujejo in razširjajo zveze z delavskimi gibanji v mnogih državah. Oblike, po katerih se danes izražajo te zveze in neposredno sodelovanje, je kaj široko in raznovrstno. Od vzajemnih izmenjav uradnih delegacij smo začeli vzpostavljati zveze s partijskimi aktivisti, s skupinskimi obiski, izmenjavo gledišč o posameznih aktualnih problemih, organiziranjem seminarjev za spoznavanje problematike posameznih gibanj in podobno.

VZAJEMNI OBISKI

Med najpomembnejše obiske spada vsekakor obisk skupine sekretarjev oblasnih komitejev Socialistične stranke Belgije ob koncu letošnjega septembra. V skupini so bili zastopani skoraj vsi oblasni komiteji belgijske stranke. Glede na to, da so skupino sestavljali strankini aktivisti s terena, so zelo živo zanimanje kazali za praktična organizacijska vprašanja ZEK, SZDL, sindikatov in drugih družbeno-političnih organizacij. Razen tega so se hoteli seznaniti z organizacijsko strukturo naših organov oblasti in uprave in njihovega delovanja, s sistemom vzgajanja političnih kadrov in podobno. Po vrnitvi v Belgijo so objavili vrsto člankov in imeli večje število predavanj in seminarjev o svojih vtisih iz Jugoslavije.

Letos je pri nas prebivala tudi delegacija Socialistične stranke Čila. Delegacija je tri tedne vsestransko proučevala naš družbeni sistem, zlasti pa sistem družbenega upravljanja. Po vrnitvi domov so objavili številne članke o vtisih in izkušnjah, ki so jih pridobili v naši državi, eden od članov delegacije pa namerava napisati knjigo o bivanju delegacije v Jugoslaviji.

Ob koncu septembra je prišlo do izmenjave socialističnih aktivistov iz mesta Wetzlar (Zah. Nemčija) in naših političnih delavcev z Reke in Zagreba. Nemško skupino so sestavljali večinoma mladinci, ki delajo neposredno v proizvodnji. Pokazali so zelo živo zanimanje za družbeno-politično in gospodarsko graditev Jugoslavije.

V avgustu je prebivala pri nas

tudi delegacija laburistične stranke Velike Britanije s predsednico dr. Edith Summerskill. Socialistična zveza in Fabijanska družba (člani družbe so laburisti, ki se zanimajo zlasti za ideološka vprašanja) sta organizirali seminar, ki je trajal 14 dni. Na njem so sodelovali angleški in naši predavatelji. Najbolj žive diskusije so bile o našem družbenem sistemu, posebno glede na družbeno upravljanje. Tečajniki so razen tega obiskali tudi nekaj mest in tovarn, da bi se na mestu seznanili s praktičnim delovanjem našega sistema.

V naši državi že nekaj tednov prebiva skupina mladih voditeljev mladinskih organizacij iz Indonезije. Želijo se seznaniti z našo družbeno-politično ureditvijo, s problemi gospodarstva, z delom družbenih organizacij, s sistemom delavskega in družbenega samoupravljanja.

Razen teh skupinskih obiskov pa smo imeli lani tudi vrsto posameznih obiskov vidnejših socialistov, ki so želeli na mestu proučevati razmere v naši državi in se seznaniti z vsem, kar je specifično za našo pot v socializem. Tako sta našo državo obiskala Finn Mee, znani predstavnik Norveške delavske stranke in urugvajski socialist Carlos Rama. Ob svoji vrnitvi z zasedanja Socialistične internacionale je prebival v Jugoslaviji sekretar Azijske socialistične konference Wifono, ki je ostal pri nas 14 dni in proučeval delo naših mladinskih organizacij.

Hkrati se je tudi z naše strani povečala in razširila dejavnost. Tako je na primer tovariš Vlado Begović izkoristil svoj obisk na Japonskem za razgovore s predstavniki dveh socialističnih strank, ki sta se nedavno združili v Social-demokratsko stranko Japonske. Tovariš Jože Potrč je na povabilo švicarske Social-demokratske stranke imel na skupnem sestanku predavanje o naših pogledih na probleme aktivne koeksistence.

Ne dolgo tega je delegacija Socialistične zveze obiskala Norveško, Dansko, Holandijo in Belgijo in imela razgovore in diskusije s predstavniki delavskih strank teh držav. Najdaljša in najbolj zanimiva je vsekakor bila petdnevna diskusija na Norveškem.

Tudi druge množične organizacije so razširile svoje mednarodne vezi. Sodelovale so na vrsti kongresov in mednarodnih zborov ustrežajočih mednarodnih in nacionalnih organizacij. Imeli so vzajemne obiske in organizirali skupna letovanja inozemskih mladincev in študentov.

V letu 1955 so te organizacije vzpostavile zveze tudi z ustreznimi organizacijami posameznih vzhodno-evropskih držav in Kitajske. Tako so predstavniki naših sindikatov prebivali mesec dni na Kitajskem, udeležili so se III. kongresa češkoslovaške zveze sindikatov in proslave 38-letnice Oktobrske revolucije v Sovjetski zvezi. Obiske so vrnilo sindikalne delegacije LR Kitajske in Češkoslovaške.

IZMENJAVA IZKUŠENJ

V čem je značilnost naših zvez lani? Te zveze imajo v prvi vrsti delovni značaj, značaj vzajemne izmenjave izkušenj in mnenj. Čilska delegacija se je zlasti zanimala za to, kako neka socialistična država, ki je v primeru z zahodno-evropskimi državami nerazvita, rešuje svoje gospodarske probleme. Zahodno-evropski socialisti so pokazali vedno večje zanimanje za naše delavsko upravljanje in so se podrobno zanimali za naše izkušnje. Čeprav so v povejnem obdobju delavska gibanja na zahodu bolj ali manj zanemarljiva problem krepitve vloge proizvajalcev v podjetju in gospodarstvu sploh, pa danes posvečajo temu problemu več pozornosti, ker jim to nalaga nujnost nadaljnjega pospeševanja storilnosti dela, kakor tudi odpiranja nove socialistične perspektive, ki mora pokazati izhod iz državnega kapitalizma.

Vsa delavska gibanja, s katerimi vzdržujemo zveze, pa ne kažejo velikega zanimanja samo za naše pridobitve na notranjem planu, temveč tudi za našo zunanjo politiko. Pomiritev hladne vojne omogoča raznim državam, pa tudi delavskim gibanjem, ki so se med hladno vojno vezala za enega od obstoječih blokov, da vodijo bolj neodvisno politiko tako znotraj bloka kakor tudi izven njega. Jugoslavija pa je pokazala, da je možno tudi v času najhujših viharjev hladne vojne voditi neodvisno zunanjo politiko. Po drugi strani pa tista delavska gibanja nerazvitih držav, ki niso pripadala nobenemu obstoječemu bloku, vidijo v naši principialni zunanji politiki in v uspehih, ki jih je ta politika dosegla, zgled, kakšno vlogo lahko igra na mednarodnem področju neka relativno nerazvita in majhna država.

Naša principialna politika enakopravnih odnosov med delavskimi gibanji, dejanska izmenjava izkušenj in sodelovanje pri reševanju današnjih problemov pa nam končno omogoča plodno povezovanje z delavskimi gibanji raznih tokov, ki jim je stvar socializma zares pri srcu. Ti uspehi so zad naše borbe, da bi tudi v delavskem gibanju dosegla priznanje prav tista načela odnosov, ki v zadnjem času tako uspešno zmagujejo v mednarodnem življenju sploh, načela nevmešavanja v notranje zadeve, ki so potrjena v beograjski deklaraciji.*

* Pridrževanje načela vzajemnega spoštovanja in nevmešavanja v notranje zadeve iz kakršnih koli razlogov — ekonomske, politične in ideološke narave — ker so vprašanja notranje ureditve, različnih družbenih sistemov in različnih oblik razvoja socializma izključno stvar

narodov posameznih držav. (Iz deklaracije vlade FLRJ in ZSSR.)

MOŽNOSTI ŠIRŠEGA SODELOVANJA

Upamo, da bodo izkušnje, ki jih ima danes socialistična Jugoslavija v odnosih z delavskimi gibanji drugih držav, koristno služilo za nadaljnji razvoj odnosov v delavskem gibanju sploh. Verujemo, da se lahko najdejo pota za prebroditev jezu, ki danes deli posamezna delavska gibanja. Ta jez je še globok in se mnogim zdi nepremostljiv. Da bi bilo sodelovanje možno, je nujno, da pride do spremembe stališč tako na eni kakor na drugi strani. Zahodnoevropski socialisti bodo morali nedvomno pokazati več razumevanja za razvoj v vzhodnoevropskih državah. Res je, da je v Sovjetski zvezi in na Kitajskem prebivala letos laburistična delegacija, medtem ko je bil na čelu belgijske parlamentarne delegacije v ZSSR ugledni član belgijske Socialistične stranke Huysmans. Odgovor norveške delavske stranke na poziv CK KP SZ za izmenjavo delegacij je pustil odprta vrata. Norveška delavska stranka je mislila, da je izmenjava delegacij presodna, toda ponudila je izmenjavo novinarjev partijskih organov, da bi se najprej javnost, tako ene kakor druge države, bolje seznanila med seboj.

Mnogi socialisti na zahodu verujejo v bratstvo delavskega razreda in so v načelu pripravljeni na sodelovanje, če bo spoštovano besedilo beograjske deklaracije. Po drugi strani pa so socialisti še vedno prepojeni s starimi dogmami o demokratskem socializmu in antikomunizmu ter zato frontalno odbijajo vsako misel na frontalno sodelovanje.

Sovjetska zveza pa je s svoje

strani s tem, da je podpisala beograjsko deklaracijo, da je zavzela bolj tolerantno stališče do družbene ureditve, ki jo razvijata Indija in Burma, da je ponudila norveški delavski stranki izmenjavo delegacij, da je dokaj realno ocenila pridobitve delavskega razreda na zahodu, brez dvoma storila korake, ki dajejo upanje v možnost obvladovanja jezua.

Mnogo težje je vprašanje sodelovanja med socialističnimi in komunističnimi partijami v posameznih državah. V tistih državah, kjer so komunistične partije množične partije, vlada tako nasprotni pogledov na sodobne naloge delavskega gibanja, da je v tem obdobju težko ostvariti sodelovanje med njimi in socialističnimi strankami, tudi če bi bila zato dobra volja.

In končno upamo, da bo delavski razred v zahodnoevropskih državah, ki je združen v Socialistični internacionali, spremenil svoje stališče do kolonialnega vprašanja, kar mu danes onemogoča tesnejše sodelovanje s socialističnimi strankami nerazvitih držav. So znamenja, ki obetajo spremembe. To je na primer pozitivno stališče skandinavskih socialističnih strank, avstrijske in nemške social-demokratske stranke, vse pogostejši glasovi v strankah tistih držav, ki posedujejo kolonije, da je treba izpremeniti stališče, sklep belgijske socialistične stranke, da bi na posebni konferenci razpravljali o vprašanju belgijskega Konga itd.

Svet je celota. Tega se danes vsi zavedamo. Glede na objektivno vlogo, ki jo ima v razvoju proizvajalnih sil in družbe sploh, delavski razred — kljub različnim tokovom v delavskem gibanju — ne more drugače vplivati na njegovo povezovanje in reševanje perečih vprašanj, kakor s medsebojnim sodelovanjem.

Breza: nad 30.000 ton več premoga

Rudnik črnega premoga Breza je lani izpolnil svoj proizvodni plan 14 dni pred rokom in je dal nad 25.000 ton premoga več, kakor pa je bilo določeno. Ko so proslavljali svoj dan rudarjev, je kolektiv obljubil predsedniku Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine tov. Djuru Pucarju, da bodo plan za leto 1955 kljub povečanju izpolnili do 21. decembra. Glede na to, da rudnik nima dobre separacije in da dela skoraj s primitivnimi sredstvi (ker novo separacijo in mehanizacijo šele gradijo), ta obveznost ni bila lahka.

Kolektiv je začel boj za izpolnitev plana pred rokom že v prvih dneh leta 1955. Delavski svet je sleherni mesec analiziral delo in je plan proizvodnje tako postavil, da bi mogli obveznost izpolniti pred rokom. Stori so več ukrepov, ki so jim omogočili dosego uspehov. Delovni pogoji so precej težavni. V rudniku dela okrog 80% delavcev iz vasi, ki imajo svojo zemljo in v letnih mesecih često izostajajo z dela. Delavski svet je v tem času dosegel v vzpostavljanju delovne discipline precej pomembne uspehe. Veliko težavo so imeli z zbiranjem novih delavcev.

Kljub vsem težavam pa je rudnik Breza izpolnil letos svoj

plan proizvodnje polnih 20 dni pred določenim rokom. Zato bo kolektiv dal skupnosti do konca leta nad 30.000 ton premoga več, kakor so pa planirali.

Ta uspeh je toliko večji, ker je bil plan proizvodnje popolnoma realen, potrebe po brezanskem premogu pa so zelo velike. Med letom je kolektiv delal ob nedeljah in praznikih skupno s 25 izmenami. Po zaslugi tega dela so nakopali 20.000 ton premoga, še vedno pa ostane presežek 10.000 ton, kar je rezultat stvarnega povečanja proizvodnje. Za ta sklep govori tudi dejstvo, da je učinek posameznega delavca za 30 kg večji od planiranega.

Količina 30.000 ton premoga ni majhna, če upoštevamo vse večje potrebe naše industrije in železnice, ki jim že danes primanjkuje pogonskega goriva. Presežek plana ima še večji pomen, če upoštevamo, da tudi široka potrošnja ni zadosti preskrbljena in da je za brezanski premog veliko povpraševanje zaradi njegove kakovosti in visoke kalorične vrednosti.

Na koncu je treba poudariti še to, da bo kolektiv rudnika Breza zaradi povečanja proizvodnje dal skupnosti okrog 120 milijonov več, kakor pa znašajo njegove planske naloge.

IZ VSEBINE LISTA

Božidar Race: Premije v gospodarstvu.
Dragoš Stanković: Investicije v kmetijstvu
Gospodarski odnosi vas — mesto.
Tekstilna industrija.

J. P.: Nad 7 milijonov prebivalcev uživa socialno zaščito.

Novi viri nepismenosti.

Ljubo Mijatović: Kontrola poslovanja v gospodarstvu.

B. Abinam: Današnja Bolivija.

Ljuboslav Marković: Storilnost dela.